

Gromning

Barn och ungdomar tillbringar mycket tid på nätet och är ofta mycket aktiva. Nätet är en självklar plats för att umgås med kompisar och lära känna nya vänner. Som vuxen är det lätt att känna att man inte hänger med i de många appar, spel och sociala medier som barnen använder.

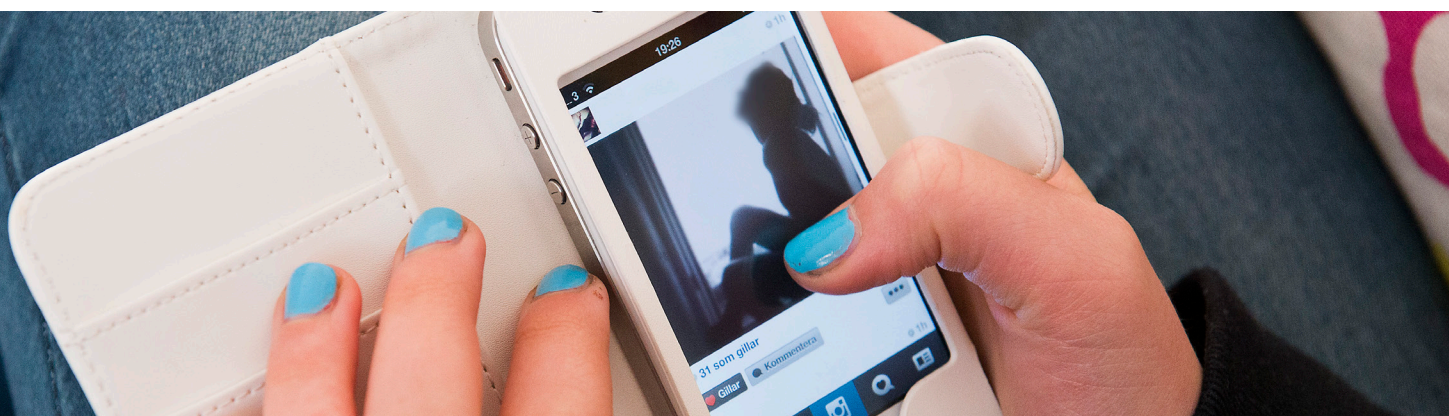
För barn och unga idag flyter vardagen och livet på nätet samman och man är uppkopplad många av dygnets vakna timmar. Det gör det extra svårt att ha koll på allt som händer på nätet. Därför måste barn och unga själva ha kunskap om de risker som finns och vara vaksamma i nya kontakter på nätet.

Ibland kan det vara så att barnet tror att han eller hon chattar med någon jämnårig men istället är det en vuxen som söker

kontakt i sexuellt syfte. Det som verkar vara en ny kompis på nätet, kan vara någon annan bakom skärmen. När en person söker kontakt med barn för att komma åt nakenbilder eller begå sexuella övergrepp kallas det gromning. Gromning är olagligt. Det är viktigt att vuxna – hemma och på skolan – pratar med barn och ungdomar om riskerna på nätet. Här är några frågeställningar att utgå ifrån i samtal om gromning.

PRATA OM RISKER PÅ NÄTET

- Vilka appar, spel eller kanaler använder du och dina vänner mest när ni chattar?
- Vet du vilka alla dina vänner är på till exempel Snapchat?
- Tror du att det är vanligt att man utger sig för att vara någon annan på nätet?
- Vilka risker finns det med att ha en öppen profil på sociala medier?
- Vilka risker finns det med att på nätet bli kompis eller tillsammans med någon som man aldrig har träffat på riktigt?
- Vilka risker finns det med att skicka bilder/videofilmer till någon man inte känner?
- Kan det finnas risker med att skicka till personer som man känner?
- Varför tror du att det kan kännas svårt att berätta för sina föräldrar om något känns fel på nätet?
- Varför tror du att det är viktigt att polisanmäla?

VARNINGSSIGNALER

Har du en vän som du bara känner via nätet? Vet du vem personen verkligen är? En gromare är duktig på socialt samspel och gör allt för att vinna ditt förtroende, t.ex. genom att använda samma typ av språk och säga sig ha samma intressen. Har du exempel på andra situationer där du blir osäker om personen du har kontakt med via nätet verkligen är ärlig? Här kommer några exempel på varningssignaler.

Du lägger ut information om att du mår dåligt eller liknande och får väldigt mycket sympati från en person du inte känner. Det kan vara någon som söker kontakt för att försöka utnyttja din situation.

En person kanske skickar bilder till dig, men livechattkameran är konstigt nog alltid trasig.

Du får en känsla av att personen du chattar med inte riktigt pratar samma språk som du. Personen kanske utger sig för att vara betydligt yngre än i verkligheten.

Personen du chattar med är väldigt smickrande och uppskattande, berömmar ditt utseende, din kropp osv. Överdrivet smicker kan användas för att vinna ditt gillande och gör det svårare att säga nej när personen sedan ber dig om något du egentligen inte vill.

Personen du chattar med vill ha hemligheter tillsammans med dig, "det är du och jag mot alla andra", "de här bilderna är vår hemlighet", "bara du och jag får veta" osv.

Personen är väldigt påstridig i sin kontakt och vill att relationen ska gå fort fram.

Om du får en dålig känsla, gå på magkänslan. Känns det inte bra så är det inte bra. En bra vän skulle aldrig be dig göra saker som känns fel.

Om du känner dig pressad att göra saker du inte riktigt vill, ska du omedelbart bryta relationen.

Om du får hot, exempelvis efter att ha skickat en bild, bryt relationen omedelbart. Skicka inga fler meddelanden, spara chattdialogen och prata med en vuxen.

RÅD FRÅN POLISEN TILL BARN OCH UNGA

Dela inte för mycket information om dig själv på nätet. Var försiktig med privat information som ditt fullständiga namn, personnummer, telefonnummer, adress, var du går i skola osv.

Dela inte bilder på nätet med någon som du inte känner.

Om en person på nätet påstår att han eller hon känner dina kompisar ska du kontrollera om det stämmer. Fråga dina vänner. Det är lätt att kartlägga någons liv och relationer om du är aktiv på nätet.

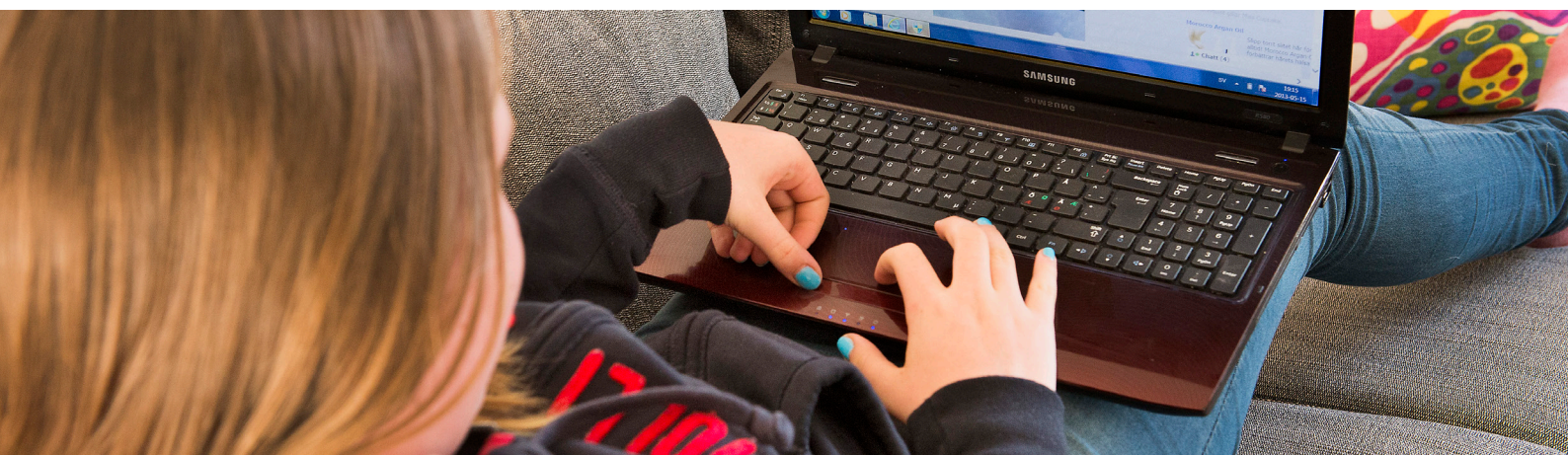
Använd hög säkerhetsnivå i dina inställningar. Dela helst inlägg och bilder bara med dina vänner.

Ha alltid uppsikt över mobilen, plattan och datorn. Dela aldrig dina lösenord med någon.

Stäm aldrig träff med någon som du bara känner från nätet. Om du ändå vill göra det, bestäm möte på en allmän plats och ta med dig en kompis. Gå aldrig hem till någon som du bara känner från nätet.

Om du har gått med på något som känns fel, t.ex. skickat material som känns fel, blivit pressad på något sätt eller liknande – bryt kontakten och skicka inte fler meddelanden. Lämna helst plattformen så att du inte ser fler meddelanden.

Prata med en vuxen. Om det känns omöjligt att prata med vuxna i din närhet, prata med någon på din skola eller ring polisen. Polisen är van att hantera känsliga uppgifter, även om det som handlar om sex, nakenhet eller annat personligt.

RÅD FRÅN POLISEN TILL FÖRÄLDRAR

Visa intresse för barnens liv på nätet. Det är inte att gå över gränsen att be att få titta på barnens konton i spel och sociala medier. Det är att visa att man bryr sig.

Lär dig mer om barnens plattformar. Hur fungerar de? Hur ser den sociala interaktionen på plattformen ut? Ladda gärna ner apparna själv och testa säkerhetsinställningarna.

Fråga inte bara hur barnet har det i skolan eller på träningen, utan också hur det är på internet. Om vuxna visar intresse underlättar det för barnet när han eller hon vill berätta om något som har hänt på nätet.

Berätta att det finns vuxna på nätet som försöker utnyttja barn. Dessa vuxna är bra på att luras, och att verka unga och schysta. Ofta lockar de med olika saker eller ber om hjälp.

Straffa inte barnet om det händer något. Det är aldrig barnets fel. Om vuxna straffar med att ta bort mobil eller dator är chansen mindre att barnet berättar om något händer

Polisanmäl alltid händelser som har väckt din misstänksamhet.

OM DU ELLER NÅGON DU KÄNNER ÄR UTSATT

- Polisanmäl. Anmäl även om du bara har ett alias eller användarnamn på en person.
- Ring 114 14 eller e-posta till itbrott.desk.noa@polisen.se. Anmäl också till sajten.
- Anmäl så snart som möjligt. Det kan vara svårt för polisen att få tag i loggar och andra bevis om det har gått för lång tid.
- Spara information som chattar och meddelanden som skärmdumpar eller på annat sätt. De kan bli viktiga bevis. Viktigt är även att spara uppgifter om användarnamn och visningsnamn för både gärningspersonen och målsägandens konton.

Läs mer om gromning, fakta och exempel på gromningsfall på [polisen.se](https://www.polisen.se)

